

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐจึงให้ความสำคัญกับการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะด้านการศึกษา แต่เนื่องจากการศึกษาเป็นบริการสาธารณะและเป็นกระบวนการลงทุนที่ให้ประโยชน์ต่อสังคม รัฐจึงยังคงต้องรับภาระในเรื่องการจัดการศึกษาอยู่ เพื่อให้เป็นสวัสดิการทางสังคมและเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนและนักศึกษา ที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ให้ได้เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยรัฐให้การอุดหนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปการศึกษา แต่สำหรับการศึกษาระดับสูงหรือระดับอุดมศึกษานั้น ภาครัฐไม่ได้ให้การอุดหนุนทั้งหมดแต่เป็นการอุดหนุนบางส่วน ถึงแม้ว่ากระบวนการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ได้ให้ผลประโยชน์ตอบแทนส่วนบุคคลสูงกว่าผลประโยชน์ตอบแทนต่อสังคมโดยรวมก็ตาม (นงราม, 2532) ดังนั้นรัฐจึงได้มีแนวคิดที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการลงทุนดังกล่าวให้มากขึ้น เพื่อให้การอุดหนุนของภาครัฐอยู่ในระดับที่เหมาะสมและสะท้อนต้นทุนที่แท้จริงของการจัดการศึกษาซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจในการจัดการระบบการเงินเพื่อการอุดมศึกษา (Higher Education Financing) มีกลไกทางการเงินที่ให้การอุดหนุนทั้งผ่านสถานศึกษา (Supply Side Financing) และผ่านผู้เรียน (Demand Side Financing) ซึ่งระบบการเงินเพื่อการอุดมศึกษาเกี่ยวข้องกับระบบและกลไกการทำงานของหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนหลายฝ่าย รวมไปถึงพ่อแม่ผู้ปกครองของผู้เรียนด้วย

การลงทุนในการผลิตบัณฑิตเพื่อรองรับความต้องการกำลังคนในตลาดแรงงานซึ่งมีมาก และมีการผันแปรอยู่ตลอดเวลา การผลิตกำลังคนให้สอดคล้องและเพียงพอช่วยลดภาระการว่างงานเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐจึงต้องใช้งบประมาณจำนวนมากเพื่อส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับการผลิตบัณฑิตแต่ละปีตามนโยบายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คือ ให้เป็นคนเก่ง ในวิชาการและวิชาชีพ เป็นคนดี มีบุคลิกภาพ มีความเป็นมนุษย์ดีทั้ง กาย (บุคลิก สุขภาพ) วาจา (ปียวาจา สื่อสาร ได้ดี) ใจ (มีคุณธรรม จรรยาบรรณ) เป็นผู้รับบทบาทหรือหน้าที่ที่มีชีวิตสันโลกทัศน์ที่เหมาะสม

คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่หลักในการผลิตบัณฑิตทางวิศวกรรม โดยมีวิสัยทัศน์ คือ ผลิตวิศวกรและผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ

ในระดับสากล ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติการกิจของหน่วยงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของผลงานที่เกิดขึ้น จึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาวิจัยให้ทราบถึงต้นทุนการผลิตบัณฑิตของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ในปีงบประมาณ 2546 ถึงปีงบประมาณ 2549 เพื่อศึกษาโครงสร้างบัญชีโดยใช้การจำแนกค่าใช้จ่ายซึ่งเจ้าหน้าที่บัญชีได้บันทึกบัญชีมาเป็นฐานในการประเมินต้นทุน และ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้งบประมาณการบริหารจัดการการเงินของคณะฯ ให้มีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาด้านทุนในการผลิตบัณฑิต ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ในปีงบประมาณ 2546 ถึงปีงบประมาณ 2549 ทั้งในระดับคณะฯ และภาควิชา
2. เพื่อศึกษาแนวโน้มของต้นทุนในการผลิตบัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์
3. เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการต้นทุนในการผลิตบัณฑิตของคณะวิศวกรรมศาสตร์
4. เพื่อจำแนกระบบฐานข้อมูลบัญชีของคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่เป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตของคณะวิศวกรรมศาสตร์

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำข้อมูลด้านการเงินมาใช้ประเมินต้นทุนในการผลิตบัณฑิต ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ในปีงบประมาณ 2546 ถึงปีงบประมาณ 2549
2. ใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตบัณฑิต ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
3. ผู้บริหารสามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจการบริหารและจัดการการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 คำหลัก (Keywords)

1. ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนทั้งหมดในการผลิตบัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ประกอบด้วยต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ต้นทุนคงที่ (Fixed cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือรายจ่ายที่เกิดขึ้นโดยไม่ผันแปรไปตามจำนวนนักศึกษา เช่น เงินเดือน ค่าจ้างประจำ และค่าจ้างชั่วคราว ค่าเสื่อมราคาของค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

ต้นทุนผันแปร (Variable cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายหรือรายจ่ายที่ผันแปรไปตามจำนวนนักศึกษา เช่น ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วย ค่าวัสดุการเรียนการสอน ค่าใช้จ่ายในการนำนักศึกษาไปฝึกงานหรือดูงาน และค่าใช้จ่ายในกิจกรรมนักศึกษา ค่าสาธารณูปโภค หรือ ค่าน้ำ ค่าไฟ เป็นต้น

2. บัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ หมายถึง นักศึกษาของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปีงบประมาณ 2546 ถึงปีงบประมาณ 2549

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาด้านทุนในการผลิตบัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากรายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินรายได้ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในปีงบประมาณ 2546 ถึงปีงบประมาณ 2549 เท่านั้น โดยคิดเฉพาะต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ได้รับสนับสนุนจากภาครัฐ และเป็นการศึกษาจำแนกต้นทุนตามโครงสร้างภาควิชา โดยไม่ได้จำแนกตามโครงสร้างชั้นปี ทั้งนี้โดยตั้งสมมติฐานว่าค่าใช้จ่ายของนักศึกษาทุกชั้นปีเท่ากัน